

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/multimedia-1/166750,Aktion-Reinhardt-w-dystrykcie-krakowskim-Film-edukacyjny-krakowskiego-IPN.html>
27.02.2026, 07:34

Aktion Reinhardt w dystrykcie krakowskim. Film edukacyjny krakowskiego IPN

Zbrodnicza niemiecka operacja, która rozpoczęła się 17 marca 1942 r. i potrwała dwa lata, wymierzona była przede wszystkim w polskich Żydów mieszkających w Małopolsce, na Podkarpaciu, Lubelszczyźnie oraz na Kresach południowo-wschodnich II RP. Wśród ponad 2 mln ofiar ponad 200 tys. pochodziło z okupacyjnego dystryktu krakowskiego.

Jesienią 1939 r., w konsekwencji niemieckiej agresji i zajęcia terytorium Rzeczypospolitej, na obszarze kontrolowanym przez Niemców znalazło się 2,5 mln polskich Żydów. Z niemieckiego punktu widzenia polityka przymusowej emigracji nie mogła rozwiązać „kwestii żydowskiej”. Decydenci w Berlinie zaczęli szukać innych dróg. Rozważali utworzenie „rezerwatu żydowskiego” w dystrykcie lubelskim, emigrację Żydów na Madagaskar lub deportacji wszystkich Żydów europejskich na terytoria wschodnie.

Do 1942 r. zagłada ludności żydowskiej w Generalnym Gubernatorstwie miała charakter pośredni. Dokonywała się głównie za murami gett. Okrutne żniwo śmierci zbierały wówczas głód, choroby, praca ponad siły oraz egzekucje. Od lata 1941 r. Niemcy przystąpili do metodycznej eksterminacji Żydów, poczynając od terenów zajmowanych wcześniej przez ZSRS. Specjalne oddziały (Einsatzgruppen) rozstrzelowały ludność żydowską. Na konferencji w podberlińskim Wannsee w 1942 r. Niemcy ustalili logistykę planu wymordowania wszystkich europejskich Żydów. Jego część stanowiła Akcja Reinhardt.

Na początku czerwca 1942 r. rozpoczęła się zagłada ludności żydowskiej w dystrykcie krakowskim. Niemcy wywieźli wówczas z Krakowa do obozu w Bełżcu od 5 do 7 tys. Żydów. Kolejnym miejscem, gdzie przeprowadzono wysiedlenia był Tarnów – 11, 15 i 18 czerwca 1942 r. Wywieziono wówczas od 8 do 10 tys. osób. Tyle samo ludzi zamordowano na cmentarzu żydowskim i w okolicznych lasach. W następnych miesiącach Niemcy prowadzili swoją akcję w kolejnych miejscowościach dystryktu. Do końca 1942 r. zgładzili większość Żydów na tym obszarze.

► [Więcej informacji o Akcji Reinhardt](#)